

การประกอบอาชีพนวดไทยของผู้พิการทางการเห็น :
ศึกษากรณีกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการใน
สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560

Traditional Thai Massage Occupation of Visually
Impaired People : Study the Case of the
Ministerial Regulations on Registration as a
Service Provider in a Health Establishments,
B.E. 2560

[Received Date: October 20, 2020 / Accepted Date: December 12, 2020]

ขวัญชัย อัตโน*

Kwanchai Attano*

*กองกำกับการสืบสวน ตำรวจภูธรจังหวัดกาฬสินธุ์ [Kalasin Police Investigation
Sub-Divition, Kalasin Provincial Police]; E-mail : Kwan_tkd@hotmail.com

บทคัดย่อ

บทความนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาการประกอบอาชีพนวดไทยของผู้พิการทางการเห็นในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ โดยศึกษาวิเคราะห์ บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 และ กฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 เนื่องจากพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 กำหนดให้การดำเนินกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเป็นไปอย่างมีมาตรฐาน เพื่อเป็นการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนและคุ้มครองผู้บริโภค โดยผู้ที่ประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จะต้องยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ซึ่งมีผลบังคับกับประชาชนเป็นการทั่วไป ไม่ใช่บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ ดังนั้น ผู้พิการทางสายตาที่ประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จึงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเช่นเดียวกับคนสายตาปกติ จากการศึกษาวิเคราะห์ พบว่า มีสภาพปัญหาและอุปสรรคหลายประการ ได้แก่ ปัญหาผลกระทบจากกฎหมายที่ส่งผลต่อการประกอบอาชีพนวดไทย ปัญหาสถานที่ในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ และปัญหาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการแจ้งผลการดำเนินการของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งผู้เขียนได้เสนอแนวทางการแก้ไขปัญหาดังกล่าวไว้เพื่อให้การบริการของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐเหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพการณ์ของสังคมในปัจจุบัน อันจะเป็นการอำนวยความสะดวกและลดภาระให้แก่ผู้พิการทางสายตาในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

คำสำคัญ : กฎกระทรวง; การประกอบอาชีพนวดไทย; ผู้พิการทางการเห็น

Abstract

This research was aimed to study Traditional Thai Massage occupation of visually impaired people on registration as a service provider in a health establishments. By studying and analyzing the provisions of The Health Establishment Act, B.E.2559 and The Ministerial Regulations on registration as a service provider in a health establishments, B.E. 2560. Due to The Health Establishment Act, B.E.2559 stipulates that the operation of a healthy business establishment is standardized, in order to promote public health and protect consumers. Who wish to perform their duties as a service provider in a health establishment, must submit an application for service provider registration in accordance with the rules, procedures and conditions in The Ministerial Regulations on registration as a service provider in a health establishment, B.E. 2560, which is effective for the general public, not applicable to any specific cases or persons. Therefore, visually impaired persons, who wish to perform their duties as service providers in health establishments, must comply with the requirements regarding the rules, procedures and the period of the ministerial regulations, the same as those of normal vision. From the analysis, it was found that there were many problems and obstacles. Such as the impact of the law, the location to apply for registration and the problems of accessing information. The author has proposed solutions to the problem to provide the services of government officials or agencies are appropriate and consistent with the current social situation. This will facilitate and

reduce the burden for the visually impaired to register as a service provider in health establishments to be more appropriate.

Keywords: Ministerial Regulations; Traditional Thai massage Occupation; Visually impaired

บทนำ

ประเทศไทยมีการเปลี่ยนแปลงทางสังคม และการเพิ่มขึ้นของประชากรอย่างรวดเร็ว ซึ่งจำนวนประชากรที่เพิ่มขึ้นดังกล่าวนี้ มีประชากรกลุ่มที่ต้องได้รับการดูแลเป็นพิเศษ คือ กลุ่มคนพิการ โดยในระดับสากลสิทธิของคนพิการได้รับการรับรองตามอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities; CRPD) เพื่อป้องกันการคุ้มครองสิทธิมนุษยชนและเสรีภาพขั้นพื้นฐานและความเสมอภาคของคนพิการ ซึ่งอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการเป็นกฎหมายสิทธิมนุษยชนระหว่างประเทศที่ส่งเสริมพิทักษ์และรับรองให้คนพิการได้รับการคุ้มครองสิทธิมนุษยชน เสรีภาพขั้นพื้นฐานและมีความเสมอภาคอย่างเต็มที่ สำหรับประเทศไทยได้เข้าร่วมเป็นภาคีสมาชิกโดยการให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 (สหภาพสุทธวารินทร์, 2555 : ออนไลน์) ซึ่งประเทศภาคีต้องตระหนักถึงการไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการ ต้องเคารพและคุ้มครองสิทธิที่พึงมีแก่คนพิการเท่าเทียมกับบุคคลทั่วไป โดยประเทศไทยได้นำเอาหลักการในปฏิญญาระหว่างประเทศและอนุสัญญามาเป็นแนวทางในการบัญญัติกฎหมายภายในเพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพด้านต่าง ๆ ของคนพิการ โดยคำนึงถึงศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ ซึ่งรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 ได้บัญญัติรับรองไว้ว่า “บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพจะกระทำมิได้” (ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560) ซึ่งรัฐพึงให้ความช่วยเหลือคนพิการให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้ถูกปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม ตลอดจนส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพ ซึ่งการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ ถือได้ว่าเป็นอำนาจและหน้าที่ของรัฐในการจัดบริการขั้นพื้นฐานหรือบริการสวัสดิการสังคมให้กับกลุ่มผู้ด้อยโอกาสให้

ได้รับการฟื้นฟูฐานที่จำเป็นต่อการดำรงชีวิต ให้มีคุณภาพชีวิตที่ดีและพึ่งตนเองได้อย่างทั่วถึง เหมาะสม เป็นธรรม และให้เป็นไปตามมาตรฐาน ทั้งทางด้านการทำงาน และการมีรายได้ โดยพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 มีบทบัญญัติถึงสิทธิที่สำคัญของคนพิการ เช่น การฟื้นฟูสมรรถภาพด้านอาชีพ โดยคนพิการมีสิทธิและโอกาสในการเตรียมความพร้อมด้านอาชีพ การฝึกอาชีพ การประกอบอาชีพทุกประเภท การได้รับการจ้างงานตามความต้องการและความสามารถ โดยได้รับค่าตอบแทนและสวัสดิการโดยไม่มีการกีดกันหรือเลือกปฏิบัติ (ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550)

การประกอบอาชีพหมวดไทยเพื่อสุขภาพเป็นอีกหนึ่งทางเลือกของอาชีพที่สร้างรายได้ให้กับผู้พิการทางสายตาให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ ซึ่งการประกอบอาชีพหมวดไทยในปัจจุบัน มาตรา 22 แห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจะต้องรับผู้ให้บริการซึ่งเป็นผู้ที่ได้อื่นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการตามกฎหมายแล้วเท่านั้น เข้าทำงานในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ส่งผลให้ผู้ประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจะต้องยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการตามหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไข ตามกฎกระทรวง (ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559) ซึ่งกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่าง ๆ ในการพิจารณาและดำเนินการทางปกครองให้เป็นไปในแนวทางและมาตรฐานเดียวกัน เพื่อให้เกิดความรวดเร็ว โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 จึงเป็นกฎหมายที่กำหนดกลไกในการขับเคลื่อนการใช้งบคั้งในการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ให้การดำเนินกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเป็นไปอย่างมีมาตรฐาน เพื่อส่งเสริม

สุขภาพของประชาชนและคุ้มครองผู้บริโภค ตลอดจนกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองหรืออนุบัญญัติที่ตราขึ้นโดยฝ่ายบริหาร เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติราชการทางปกครองและจัดทำบริการสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560 : 32) ซึ่งกำหนดช่องทางและสถานที่สำหรับการยื่นคำขอ โดยกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพกระทรวงสาธารณสุข ส่วนจังหวัดอื่น ให้ยื่น ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และกำหนดระยะเวลาให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือจัดส่งเอกสาร หรือหลักฐานเพิ่มเติมให้ถูกต้องและครบถ้วน และสิทธิอุทธรณ์ในกรณีที่มีคุณสมบัติคำส่งไม่รับขึ้นทะเบียน ตลอดจนกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนมารับใบรับรอง โดยให้มีหนังสือแจ้งให้ทราบและดำเนินการ ซึ่งหากผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ และให้ผู้อนุญาตจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ (ราชกิจจานุเบกษา, กฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560) ซึ่งหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพตามกฎหมายดังกล่าวมีผลบังคับกับประชาชนเป็นการทั่วไป ไม่ใช่บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ ดังนั้น ผู้พิการทางสายตาที่ประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จึงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการตามกฎหมายดังกล่าวเช่นเดียวกับคนสายตাপกติ

จะเห็นได้ว่า ผู้พิการทางสายตาที่ประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการตามบทบัญญัติของกฎหมายเช่นเดียวกับคนสายตাপกติ แต่ผู้พิการทางสายตามีข้อจำกัดจากสภาพปัญหาทางกาย จึงมีความจำเป็นที่จะศึกษาวิเคราะห์บทบัญญัติของพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อ

สุขภาพ พ.ศ. 2559 และกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ตลอดจนกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ทราบถึงสิทธิของผู้พิการทางการเห็นในการประกอบอาชีพนวดไทย ข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์วิธีการ ขั้นตอน รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ตลอดจนสภาพปัญหาและอุปสรรคในการประกอบอาชีพนวดไทยของผู้พิการทางสายตา อันจะเป็นประโยชน์แก่การแก้ไขเพิ่มเติมบทบัญญัติในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพของผู้พิการทางสายตาให้มีความเหมาะสมยิ่งขึ้นต่อไป

แนวคิดเกี่ยวกับความพิการทางการเห็น

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน พ.ศ. 2554 ได้ให้ความหมายของคำว่า “พิการ” หมายความว่า เสียอวัยวะ มีแขนขา เป็นต้น เสียไปจากสภาพเดิม เช่น แขนพิการ ตาพิการ บางทีใช้เข้าคู่กับคำ พิกล เป็น พิกลพิการ สำหรับคำว่า “คนพิการ” หมายความว่า คนที่มีความผิดปกติหรือบกพร่องทางร่างกาย ทางสติปัญญาหรือทางจิตใจ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of People with Disabilities - CRPD) กล่าวว่า คนพิการ หมายความว่า บุคคลที่มีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา หรือประสาทสัมผัสในระยะยาว ซึ่งเมื่อมีปฏิสัมพันธ์กับอุปสรรคนานัปการจะกีดขวางการมีส่วนร่วมในสังคมอย่างเต็มที่และมีประสิทธิภาพบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น (สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตแห่งชาติ, 2552 : 6)

นอกจากนี้ พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 กล่าวว่า “คนพิการ” หมายถึง บุคคลซึ่งมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน เนื่องจากมีความบกพร่องทางการเห็น การได้ยิน การเคลื่อนไหว การสื่อสาร จิตใจ อารมณ์ พฤติกรรม สติปัญญา การเรียนรู้ หรือความบกพร่องอื่นใด

ประกอบกับมีอุปสรรคในด้านต่างๆ และมีความจำเป็นเป็นพิเศษที่จะต้องได้รับความช่วยเหลือด้านหนึ่ง ด้านใด เพื่อให้สามารถปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันได้อย่างบุคคลทั่วไป ทั้งนี้ตามประเภทและหลักเกณฑ์ที่รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ประกาศกำหนด ซึ่งกระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์ ได้ประกาศกำหนดประเภทความพิการไว้ 6 ประเภท ได้แก่ ความพิการทางการเห็น ความพิการทางการได้ยินหรือสื่อความหมาย ความพิการทางการเคลื่อนไหวหรือทางร่างกาย ความพิการทางจิตใจหรือพฤติกรรม หรือออทิสติก ความพิการทางสติปัญญา และความพิการทางการเรียนรู้

ซึ่งหลักเกณฑ์กำหนดลักษณะความพิการทางการเห็น ได้แก่ ตาบอด และตาเห็นเลือนราง ซึ่ง ตาบอด หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวันหรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็น เมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ดีกว่าเมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับต่ำกว่า 3 ส่วน 60 เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ลงมา จนกระทั่งมองไม่เห็นแม้แต่แสงสว่างหรือมีลานสายตาแคบกว่า 10 องศา ส่วนตาเห็นเลือนราง หมายถึง การที่บุคคลมีข้อจำกัดในการปฏิบัติกิจกรรมในชีวิตประจำวัน หรือการเข้าไปมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางสังคม ซึ่งเป็นผลมาจากการมีความบกพร่องในการเห็นเมื่อตรวจวัดการเห็นของสายตาข้างที่ดีกว่าเมื่อใช้แว่นสายตาธรรมดาแล้ว อยู่ในระดับตั้งแต่ 3 ส่วน 60 เมตร (3/60) หรือ 20 ส่วน 400 ฟุต (20/400) ไปจนถึงต่ำกว่า 6 ส่วน 18 เมตร (6/18) หรือ 20 ส่วน 70 ฟุต (20/70) หรือมีลานสายตาแคบกว่า 30 องศา (สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์ และคณะ, 2553 : 11-12)

แนวคิดเกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการ

1. อนุสัญญาระหว่างประเทศว่าด้วยสิทธิคนพิการ (Convention on the Rights of Persons with Disabilities - CRPD)

การทำงานและการจ้างงานของคนพิการได้บัญญัติไว้ในข้อที่ 27 มีสาระสำคัญโดยสรุป คือ รัฐภาคีจะให้การรับรองสิทธิของคนพิการในการทำงานบนพื้นฐานที่เท่าเทียมกับบุคคลอื่น ซึ่งรวมถึงโอกาสในการหาเลี้ยงชีพจากการทำงานที่สามารถตัดสินใจเลือกได้อย่างอิสระหรือที่ได้รับการยอมรับในตลาดแรงงานและทำงานในสภาพแวดล้อมที่เปิดให้คนพิการเข้าถึงและทำงานร่วมด้วยได้ ทั้งนี้ รัฐภาคีจะต้องกำหนดข้อห้ามมิให้มีการเลือกปฏิบัติเพราะเหตุแห่งความพิการในเรื่องต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจ้างงานรวมทั้งเงื่อนไขในการคัดเลือกบุคคลเข้าทำงาน การว่าจ้าง การจ้างงาน ความต่อเนื่องในการจ้างงานความก้าวหน้าในการงาน และสภาพความปลอดภัยและสุขอนามัยของการทำงาน รวมทั้งให้มีการรับคนพิการเข้าทำงานในภาครัฐ ซึ่งประเทศไทยได้ลงนามในอนุสัญญานี้เมื่อวันที่ 30 มีนาคม พ.ศ. 2550 และลงนามให้สัตยาบันเมื่อวันที่ 29 กรกฎาคม พ.ศ. 2551 (สกล หาญสุทธิวารินทร์, 2555 : ออนไลน์)

2. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

บทบัญญัติที่เกี่ยวกับการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตผู้พิการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีดังนี้

มาตรา 4 ศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ สิทธิ เสรีภาพ และความเสมอภาคของบุคคลย่อมได้รับความคุ้มครอง ปวงชนชาวไทยย่อมได้รับความคุ้มครองตามรัฐธรรมนูญเสมอกัน (ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

มาตรา 27 บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน ชายและหญิงมีสิทธิเท่าเทียมกัน การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ

ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้

มาตรการที่รัฐกำหนดขึ้นเพื่อขจัดอุปสรรคหรือส่งเสริมให้บุคคลสามารถใช้สิทธิหรือเสรีภาพได้เช่นเดียวกับบุคคลอื่น หรือเพื่อคุ้มครองหรืออำนวยความสะดวกให้แก่เด็ก สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ หรือผู้ด้อยโอกาส ย่อมไม่ถือว่าเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรม (ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

มาตรา 71 รัฐพึงให้ความช่วยเหลือเด็ก เยาวชน สตรี ผู้สูงอายุ คนพิการ ผู้ยากไร้และผู้ด้อยโอกาสให้สามารถดำรงชีวิตได้อย่างมีคุณภาพ และคุ้มครองป้องกันมิให้บุคคลดังกล่าวถูกใช้ความรุนแรงหรือปฏิบัติอย่างไม่เป็นธรรม รวมตลอดทั้งให้การบำบัด ฟื้นฟูและเยียวยาผู้ถูกกระทำดังกล่าว ซึ่งในการจัดสรรงบประมาณ รัฐพึงคำนึงถึงความจำเป็นและความต้องการที่แตกต่างกันทางเพศ วัยและสภาพของบุคคล เพื่อความเป็นธรรม (ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

มาตรา 74 รัฐพึงส่งเสริมให้ประชาชนมีความสามารถในการทำงานอย่างเหมาะสมกับศักยภาพและวัยและให้มีงานทำและพึงคุ้มครองใช้แรงงานให้ได้รับความปลอดภัยและมีสุขอนามัยที่ดีในการทำงาน ได้รับรายได้ สวัสดิการ การประกันสังคม และสิทธิประโยชน์อื่นที่เหมาะสมแก่การดำรงชีพและพึงจัดให้มีหรือส่งเสริมการออมเพื่อการดำรงชีพเมื่อพ้นวัยทำงาน (ราชกิจจานุเบกษา, รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย, 2560)

แนวคิดเกี่ยวกับการประกอบอาชีพของผู้พิพากษาในการเป็นผู้ให้บริการ ในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

1. พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559

พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 27 กันยายน พ.ศ. 2559 ซึ่งเหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้เนื่องจากกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเป็นกิจการด้านบริการที่สร้างงานและรายได้แก่ประเทศเป็นจำนวนมาก และเป็นกิจการที่ได้รับความเชื่อมั่นจากผู้รับบริการทั้งชาวไทยและชาวต่างประเทศมายาวนาน จึงมีผู้ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเพิ่มมากขึ้นในแต่ละปี แต่ปัจจุบันยังไม่มีกฎหมายกำกับดูแลการดำเนินกิจการนี้เป็นการเฉพาะ ผู้ประกอบกิจการผู้ดำเนินการ และผู้ให้บริการจำนวนมากขาดความรู้และทักษะในการประกอบกิจการ และการให้บริการของสถานประกอบการเพื่อสุขภาพส่วนใหญ่ไม่ได้มาตรฐานและส่งผลกระทบต่อสุขภาพ ร่างกาย หรือจิตใจของผู้รับบริการ ประกอบกับมีผู้ใช้คำว่าสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเพื่อประกอบกิจการแฝงอย่างอื่นอันส่งผลกระทบต่อความเชื่อมั่นของผู้รับบริการชาวไทยและชาวต่างประเทศที่มีต่อกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 จึงเป็นกฎหมายที่กำกับดูแลการประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เพื่อให้การดำเนินกิจการเป็นไปอย่างมีมาตรฐาน อันเป็นการส่งเสริมสุขภาพของประชาชนและคุ้มครองผู้บริโภค ดังนั้น การประกอบกิจการประเภทสปา นวดเพื่อสุขภาพ หรือเพื่อเสริมความงาม และกิจการอื่นตามที่กำหนดในกฎกระทรวง จึงต้องได้รับใบอนุญาต โดยมาตรา 28(5) กำหนดให้ผู้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจะต้องรับผู้ให้บริการซึ่งเป็นผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการตามกฎหมายแล้วเท่านั้นเข้าทำงาน หากผู้รับอนุญาตให้ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามอาจถูกสั่งพักใช้

ใบอนุญาตประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพได้ (ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559)

พระราชบัญญัติดังกล่าวจึงมีผลให้การประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเห็น ในการเป็นผู้ให้บริการนวดไทยเพื่อสุขภาพจะต้องเป็นผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ โดยมาตรา 23(2) คุณสมบัติในการขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการจะต้องได้รับวุฒิบัตร หรือประกาศนียบัตรด้านการบริการเพื่อสุขภาพที่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุน บริการสุขภาพ (ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559) ซึ่งคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพได้กำหนดหลักเกณฑ์การรับรอง วุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรด้านการบริการเพื่อสุขภาพสำหรับผู้พิการทางสายตาคือ หลักสูตรนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับผู้พิการทางสายตา 255 ชั่วโมง ซึ่งส่งผลต่อการ ประกอบอาชีพของผู้พิการทางการเห็น คือ เป็นการยกระดับคุณภาพของการประกอบ อาชีพนวดไทยเพื่อสุขภาพของผู้พิการทางสายตาเพิ่มขึ้น มีการควบคุมจากหน่วยงาน ของรัฐที่ชัดเจน และเป็นการสร้างความภาคภูมิใจในวิชาชีพให้กับผู้พิการซึ่งเป็นการ ประกอบอาชีพที่ถูกต้องกฎหมาย

2. กฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อ สุขภาพ พ.ศ. 2560

พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มาตรา 22 กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดใน กฎกระทรวง ซึ่งกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อ สุขภาพ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดหลักเกณฑ์ วิธีการ เงื่อนไข ในการยื่นขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพไว้ (ราชกิจจานุเบกษา, พระราชบัญญัติ สถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559) ดังนี้

1) หลักเกณฑ์

1.1) พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 กำหนดไว้ ดังนี้

ผู้ที่ประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการต่อผู้อนุญาต การขึ้นทะเบียนให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง ตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มาตรา 22 โดยผู้ขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการต้องมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้ามตามพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มาตรา 23 ดังต่อไปนี้

ก. คุณสมบัติ

- (1) มีอายุไม่ต่ำกว่า 18 ปีบริบูรณ์
- (2) ได้รับวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรด้านการบริการเพื่อสุขภาพที่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ

ข. ลักษณะต้องห้าม

- (1) เป็นบุคคลวิกลจริต คนไร้ความสามารถ หรือคนเสมือนไร้ความสามารถ
- (2) เป็นผู้เคยต้องคำพิพากษาถึงที่สุดว่าเป็นผู้กระทำความผิดในความผิดเกี่ยวกับเพศ หรือความผิดเกี่ยวกับทรัพย์สินตามประมวลกฎหมายอาญา ความผิดตามกฎหมายเกี่ยวกับยาเสพติด หรือความผิดตามกฎหมายว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการค้าประเวณี เว้นแต่ได้พ้นโทษมาแล้วไม่น้อยกว่า 1 ปี ก่อนวันยื่นคำขอขึ้นทะเบียน
- (3) เป็นผู้เจ็บป่วยด้วยโรคติดต่ออันเป็นที่รังเกียจแก่สังคม โรคพิษสุราเรื้อรัง หรือติดยาเสพติดให้โทษ

1.2) กฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนต่อ ผู้อนุญาต พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอขึ้นทะเบียน (กฎกระทรวงฯ ข้อ 2)

1.3) ประกาศคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ เรื่อง หลักเกณฑ์การรับรองวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตร ผู้ดำเนินการหรือผู้ให้บริการได้รับจากสถาบันการศึกษา หน่วยงานหรือองค์กรต่าง ๆ พ.ศ. 2559 ซึ่งปัจจุบันคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพได้กำหนดหลักเกณฑ์การรับรองวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรด้านการบริการเพื่อสุขภาพสำหรับผู้พิการทางสายตา ได้แก่ หลักสูตรนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับผู้พิการทางสายตา 255 ชั่วโมง

2) วิธีการ

2.1) ผู้ใดประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนต่อผู้อนุญาต พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอขึ้นทะเบียน (กฎกระทรวงฯ ข้อ 2)

2.2) เมื่อได้รับคำขอแล้ว ให้ผู้อนุญาตออกไปรับคำขอให้แก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน ภายใน 15 วันนับแต่วันที่ได้รับคำขอ หากผู้อนุญาตเห็นว่าคำขอขึ้นทะเบียนหรือเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมกับคำขอขึ้นทะเบียนในเรื่องใดไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้ผู้อนุญาตมีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบพร้อมด้วยเหตุผล เพื่อแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น ในกรณีที่ผู้ยื่นคำขอไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือไม่จัดส่งเอกสาร หรือหลักฐานให้ถูกต้องและครบถ้วน ภายในระยะเวลา ให้ถือว่าผู้ยื่นคำขอไม่ประสงค์จะให้ดำเนินการต่อไป และให้เจ้าหน้าที่จำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ (กฎกระทรวงฯ ข้อ 3)

2.3) ในกรณีที่คำขอขึ้นทะเบียนและเอกสารและหลักฐานถูกต้องและครบถ้วนแล้วให้ผู้อนุญาตพิจารณาคำขอ โดยผู้อนุญาตจะมีคำสั่งรับขึ้นทะเบียนได้

ต่อเมื่อปรากฏว่าผู้ขอขึ้นทะเบียนมีคุณสมบัติและไม่มีลักษณะต้องห้าม ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 ซึ่งผู้อนุญาตต้องแจ้งผลการพิจารณาไปยังผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบภายใน 60 วันนับแต่วันที่รับคำขอพร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานดังกล่าวครบถ้วน ซึ่งในกรณีที่มิมีเหตุผลหรือความจำเป็นที่ไม่อาจพิจารณาให้แล้วเสร็จได้ภายในระยะเวลาดังกล่าว อาจขยายระยะเวลาการพิจารณาออกไปได้อีกไม่เกิน 2 ครั้ง ครั้งละไม่เกิน 30 วัน แต่ต้องมีหนังสือแจ้งเหตุผลหรือความจำเป็นนั้นให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบก่อนครบกำหนดระยะเวลาดังกล่าว และในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียน ให้ผู้อนุญาตมีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบพร้อมด้วยเหตุผลและสิทธิอุทธรณ์ ทั้งนี้ ภายใน 7 วันนับแต่วันที่มิคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียน (กฎกระทรวงฯ ข้อ 4)

2.4) ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งรับขึ้นทะเบียน ให้มีหนังสือแจ้งผู้ขอขึ้นทะเบียนมารับใบรับรองภายใน 60 วันนับแต่วันที่รับหนังสือแจ้งดังกล่าว แต่หากผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่มารับใบรับรองภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ และให้ผู้อนุญาตจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ (กฎกระทรวงฯ ข้อ 5)

2.5) กรณีที่ใบรับรองสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุดในสาระสำคัญ ให้ผู้ให้บริการยื่นคำขอรับใบแทนใบรับรอง พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่ระบุไว้ในแบบคำขอรับใบแทนใบรับรอง ภายใน 30 วันนับแต่วันที่ได้ทราบถึงการสูญหาย ถูกทำลาย หรือชำรุด รวมทั้งให้ส่งคืนใบรับรองฉบับเดิมที่ชำรุด หรือยื่นหลักฐานการแจ้งความกรณีสูญหายหรือถูกทำลาย ในการออกใบแทนใบรับรอง ให้ออกใบรับรองใหม่ตามใบรับรองเดิม โดยให้กำกับคำว่า “ใบแทน” ไว้ที่มุมบนด้านซ้าย และระบุวัน เดือน ปี ที่ออกใบแทนใบรับรองไว้ด้วย (กฎกระทรวงฯ ข้อ 6)

2.6) กรณีประสงค์จะเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้แล้ว ให้ยื่นคำขอเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายการ พร้อมด้วยเอกสารและหลักฐานตามที่ระบุไว้ใน

แบบคำขอเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายการ ในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายการที่ได้ขึ้นทะเบียนให้ออกใบรับรองใหม่โดยมีสาระสำคัญตามใบรับรองเดิม และให้ประทับตรายกเลิกการใช้ใบรับรองเดิมด้วยอักษรสีแดง (กฎกระทรวงฯ ข้อ 7)

2.7) การยื่นคำขอ กำหนดสถานที่ให้ยื่น กล่าวคือ ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข ในจังหวัดอื่น ให้ยื่น ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และสถานที่อื่นที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกและการลดภาระแก่ผู้ยื่นคำขอ ซึ่งการยื่นคำขออาจยื่นคำขอผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด (กฎกระทรวงฯ ข้อ 9)

3) เงื่อนไข

3.1) การยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ หรือขอรับใบรับรอง กรณีที่ไม่สามารถดำเนินการได้ด้วยตนเองได้ สามารถมอบอำนาจให้บุคคลอื่นมาดำเนินการแทนได้ โดยผู้ดำเนินการแทนต้องนำบัตรประชาชนฉบับจริงของตนมาแสดงต่อเจ้าหน้าที่พร้อมด้วยหนังสือมอบอำนาจที่ระบุชื่อผู้มอบ, ผู้รับมอบ พร้อมลงนามทั้งผู้มอบและผู้รับมอบ และสำเนาบัตรประชาชนที่มีการลงนามรับรองสำเนา ทั้งของผู้มอบและผู้รับมอบ และติดอากรแสตมป์ 10 บาทต่อ 1 รายการ

3.2) การยื่นขอรับใบแทน หรือขอเปลี่ยนแปลงแก้ไขรายการในใบรับรอง ให้ใช้วิธีการพิจารณา เช่นเดียวกับขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ

3.3) เพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอขึ้นทะเบียน ในการแจ้งให้ผู้ขึ้นทะเบียนทราบในเรื่องต่าง ๆ นั้นจะแจ้งให้ทราบผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ไปพร้อมกับหนังสือแจ้งด้วยก็ได้

3.4) การนับระยะเวลาดำเนินการ 60 วันทำการ ให้นับจากวันที่หน่วยงานประทับตราลงรับเอกสาร โดยมีเอกสารหลักฐานครบถ้วน ถูกต้อง ทั้งนี้ ยกเว้นกรณีที่เกิดภาวะวิกฤติหรือเหตุการณ์ฉุกเฉินต่าง ๆ ไม่ว่าจะเกิดจากภัยธรรมชาติ

อุทกภัย อัคคีภัย อุบัติเหตุ หรือการมุ่งร้ายต่อองค์กร เช่น การก่อการประท้วง การก่อการจลาจล การก่อวินาศกรรม เป็นต้น (กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข, 2561 : ออนไลน์)

3. พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539

หลักการและเหตุผลของพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เพื่อวางหลักการในการปฏิบัติราชการทางปกครองให้เป็นไปในแนวทางและมาตรฐานเดียวกัน มิให้เกิดความสับสน ลักลั่น หรือต่างหน่วยต่างเลือกวิธีปฏิบัติตามอำเภอใจโดยมิได้คำนึงถึงความยุ่งยากลำบาก หรือความเดือดร้อนของประชาชนผู้มาขอใช้บริการสาธารณะจากส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐ โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่าง ๆ ในการพิจารณาและดำเนินการทางปกครองให้เกิดความรวดเร็ว โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ซึ่งการดำเนินการทางปกครองไม่ว่าจะเป็นการออกกฎระเบียบ ข้อบังคับ หรือออก คำสั่งทางปกครอง รวมทั้งการปฏิบัติกรอย่างอื่นทางปกครอง ล้วนเป็นการกระทำของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่มีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ ความเป็นอยู่ การประกอบ อาชีพของประชาชน หน่วยงานหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ที่ดำเนินการดังกล่าวจะต้องมีกฎหมายให้อำนาจไว้ และกฎหมายดังกล่าวก็ต้องเป็นกฎหมายที่มีข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการไว้ด้วย ทั้งนี้ เพื่อให้กระบวนการพิจารณาทางปกครอง หรือการดำเนินการทางปกครองของเจ้าหน้าที่ได้เป็นไปอย่างถูกต้องตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และข้อกำหนดดังกล่าว (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560 : 5-8) เพื่อให้การดำเนินการทางปกครองเป็นไปโดยถูกต้องตามกฎหมาย และมีประสิทธิภาพในการบังคับใช้กฎหมาย เพื่อรักษาประโยชน์สาธารณะ อำนวยความเป็นธรรมให้กับประชาชน และเพื่อป้องกันการทุจริตและประพฤติมิชอบในวงราชการ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560 : 9)

การปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการและเจ้าหน้าที่ของรัฐทั้งในการบริหารราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค และส่วนท้องถิ่น ส่วนใหญ่จะเกี่ยวข้องกับภารกิจในการปฏิบัติราชการทางปกครอง เพื่อให้บริการประชาชนตามหน้าที่และความผิดชอบที่กฎหมายกำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ของกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานของรัฐที่ตนสังกัดอยู่ โดยพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 5 บัญญัติว่า “วิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง หมายความว่า การเตรียมการและการดำเนินการของเจ้าหน้าที่เพื่อจัดให้มีคำสั่งทางปกครอง หรือกฎ และรวมถึงการดำเนินการใด ๆ ในทางปกครองตามพระราชบัญญัตินี้” ซึ่งคำสั่งทางปกครองและกฎ มีความหมายและสาระสำคัญ ดังนี้

3.1 คำสั่งทางปกครอง

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 5 ให้คำนิยาม “คำสั่งทางปกครอง” ไว้ว่า

1) การใช้อำนาจตามกฎหมายของเจ้าหน้าที่ที่มีผลเป็นการสร้างนิติสัมพันธ์ขึ้นระหว่างบุคคลในอันที่จะก่อเปลี่ยนแปลง โอน สงวน ระวัง หรือมีผลกระทบ ต่อสถานภาพของสิทธิหรือหน้าที่ของบุคคล ไม่ว่าจะเป็นการถาวรหรือชั่วคราว เช่น การสั่งการ การอนุญาต การอนุมัติ การวินิจฉัยอุทธรณ์ การรับรอง และการรับจดทะเบียน แต่ไม่หมายความรวมถึงการออกกฎ

2) การอื่นที่กำหนดในกฎกระทรวง

ซึ่งการที่จะถือว่าได้รับคำสั่งทางปกครอง หมายความว่า คำสั่งทางปกครองนั้นได้มีการจัดส่งให้ผู้รับคำสั่งทราบตามทางารอย่างถูกต้องแล้ว เช่น เรียกผู้รับคำสั่งมาลงนามรับทราบคำสั่งนั้น หรือจัดส่งคำสั่งนั้นทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปยังที่อยู่ของผู้รับคำสั่งที่ได้จดแจ้งไว้ โดยมีบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้วเป็นผู้ลงชื่อรับคำสั่งที่ส่งไปทางไปรษณีย์นั้น ก็ถือว่าได้แจ้งให้ผู้รับคำสั่งทราบแล้ว โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าผู้รับคำสั่งจะต้องทราบเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองนั้นหรือไม่ เพราะในบางกรณีอาจมีการ

หลักเสียง หรือป้ายเบี่ยงไม่ยอมรับทราบคำสั่งนั้น โดยอ้างว่าไม่อยู่ ไม่ใช่ผู้รับเอกสาร คำสั่งด้วยตนเอง หรือไม่ยอมเปิดอ่านเพื่อปฏิเสธความรู้ เป็นต้น (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560 : 27)

3.2 กฎ

พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 มาตรา 5 ให้คำนิยาม “กฎ” หมายความว่า พระราชกฤษฎีกา กฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือบทบัญญัติอื่น ที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป โดยไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ

ซึ่ง “กฎ” คือข้อกำหนดที่ตราขึ้นโดยองค์กรผู้ใช้อำนาจบริหารหรือองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครอง ที่ได้รับมอบอำนาจจากองค์กรผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติหรือโดยกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือกล่าวอีกนัยหนึ่งก็คือ กฎมีลักษณะเป็นกฎหมายลำดับรองหรืออนุบัญญัติที่ตราขึ้นโดยฝ่ายบริหารที่มีอำนาจหน้าที่ตามกฎหมายในการวางข้อกำหนด เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติราชการทางปกครองเพื่อจัดทำบริการสาธารณะ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560 : 32) เป็นข้อกำหนดที่หน่วยงานทางปกครองที่มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวกับเรื่องนั้นได้ตราขึ้นหรือกำหนดขึ้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติราชการทางปกครองเกี่ยวกับการจัดทำบริการสาธารณะ หรือให้บริการประชาชน ซึ่งประชาชนทุกคนที่เข้าไปติดต่อกับส่วนราชการ หรือหน่วยงานของรัฐจะต้องรับทราบ ทำความเข้าใจ และยึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติในการติดต่อสัมพันธ์กับหน่วยงานของรัฐ ในขณะเดียวกันหน่วยงานทางปกครองและเจ้าหน้าที่ของรัฐก็ใช้ข้อกำหนดที่วางไว้ในกฎแต่ละประเภทเป็นเครื่องมือหรือแนวทางประกอบการพิจารณาวินิจฉัยและตัดสินใจสั่งการ หรือดำเนินการซึ่งอาจจะออกมาในรูปแบบของคำสั่งทางปกครองหรือการดำเนินการอื่นใดในทางปกครอง เพื่อให้เป็นไปในรูปแบบและมาตรฐานเดียวกัน (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560 : 35) ซึ่งวัตถุประสงค์หลักหรือเจตนารมณ์สำคัญของการออกกฎนั้น เพื่อใช้เป็นเครื่องมือ

ในการปฏิบัติราชการทางปกครอง หรือการจัดทำบริการสาธารณะ เพื่ออำนวยความสะดวกและความยุติธรรมแก่ประชาชนผู้มาติดต่อขอรับบริการจากทางราชการ ในขณะเดียวกันก็เป็นการกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการสำหรับเจ้าหน้าที่ที่ใช้ในการประกอบการพิจารณาดำเนินการ ฉะนั้น “กฎ” ที่จะตราออกมาใช้ไม่ว่าจะเป็นพระราชกฤษฎีกากฎกระทรวง ประกาศกระทรวง ข้อบัญญัติท้องถิ่น ระเบียบ ข้อบังคับ หรือ บทบัญญัติที่มีผลบังคับเป็นการทั่วไป ควรมีความชัดเจน ไม่ซับซ้อน สามารถทำความเข้าใจ ใช้บังคับ และปฏิบัติตามได้ง่าย ทั้งแก่ประชาชนทั่วไปและเจ้าหน้าที่ของรัฐ (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน, 2560 : 38)

การปฏิบัติราชการทางปกครองไม่ว่าจะเป็นการออกกฎ ออกคำสั่งทางปกครอง หรือปฏิบัติการอื่นใดในทางปกครอง เป็นงานที่อาจมีผลกระทบต่อสิทธิหน้าที่ และผลประโยชน์ทั้งของส่วนรวมและส่วนบุคคล ในบางเรื่องอาจมีผลกระทบต่อ การดำเนินชีวิตหรือการประกอบอาชีพของประชาชนจำนวนมาก เจ้าหน้าที่จึงต้องใช้ ความรอบคอบ ระมัดระวังในการศึกษา วิเคราะห์ จัดทำข้อเสนอ ไปจนถึงการตัดสินใจ วินิจฉัย สั่งการ และดำเนินการ หากไม่ใช้ความละเอียด รอบคอบ และระมัดระวังอย่าง เพียงพอ ก็อาจส่งผลให้เกิดความผิดพลาด คลาดเคลื่อนหรือเกิดความเดือดร้อนเสียหาย กลายเป็นกรณีพิพาททางปกครอง ซึ่งหากความผิดพลาดคลาดเคลื่อนนั้น เกิดจากความ จงใจหรือประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงของเจ้าหน้าที่ เจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติก็อาจต้อง รับผิดชอบในผลของการกระทำทั้งทางวินัยและทางแพ่ง ตามพระราชบัญญัติความรับ ผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่ พ.ศ. 2539 อีกด้วย (สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการ พลเรือน, 2560 : 60)

วิเคราะห์สภาพปัญหาและอุปสรรคการประกอบอาชีพนวดไทยของผู้พิการทางการเห็นในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

ปัญหาการประกอบอาชีพนวดไทยของผู้พิการทางการเห็นในการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจากทบทวนคดีแห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 และกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 วิเคราะห์จากสภาพปัญหาและอุปสรรคจากผลการศึกษาวิจัย เรื่อง การจัดการความรู้ด้านการประกอบอาชีพสำหรับผู้พิการทางการเห็นเพื่อการเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพตามหลักสูตรนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับผู้พิการทางสายตา ดังนี้

1. ปัญหาผลกระทบจากกฎหมายที่ส่งต่อการประกอบอาชีพนวดไทยของผู้พิการทางการเห็น

การประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพในปัจจุบันพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพต้องขอขึ้นทะเบียนต่อผู้อนุญาตตามกฎหมายกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ซึ่งกฎกระทรวงดังกล่าวใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับประชาชนผู้ประกอบอาชีพนวดไทยเพื่อสุขภาพ ดังนั้น ข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าวจึงส่งต่อการประกอบอาชีพนวดไทยเพื่อสุขภาพของผู้พิการทางการเห็น กล่าวคือ หากผู้พิการทางการเห็นประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจะต้องขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการเช่นเดียวกับคนสายตาปกติที่ประกอบอาชีพนวดไทยเพื่อสุขภาพ โดยคุณสมบัติในการขอขึ้นทะเบียนจะต้องได้รับวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรด้านการบริการเพื่อสุขภาพที่ได้รับการรับรองจากกรมสนับสนุนบริการสุขภาพ ซึ่งในปัจจุบันคณะกรรมการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพได้กำหนด

หลักเกณฑ์การรับรองวุฒิบัตรหรือประกาศนียบัตรด้านการบริการเพื่อสุขภาพสำหรับผู้พิการทางสายตา ได้แก่ หลักสูตรนวดไทยเพื่อสุขภาพสำหรับผู้พิการทางสายตา 255 ชั่วโมง

จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติและกฎกระทรวงดังกล่าวเป็นกฎหมายค่อนข้างใหม่และมีผลใช้บังคับแล้วในปัจจุบัน แต่ผู้พิการทางสายตามีข้อจำกัดในการเข้าถึงข้อมูลข่าวสาร จึงยังมีผู้พิการทางสายตาที่ประกอบอาชีพนวดไทยบางส่วนยังขาดการรับรู้ข้อมูลข่าวสาร ส่งผลให้เกิดปัญหาในการสื่อสารทำความเข้าใจเพื่อให้ปฏิบัติตามกฎหมาย ทำให้ผู้พิการทางสายตาบางส่วนมีทัศนคติที่ไม่ดีโดยมองว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและเป็นการเพิ่มขั้นตอน ตลอดจนเจ้าหน้าที่และบุคลากรของรัฐที่มีไม่เพียงพอต่อปริมาณงานในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอขึ้นทะเบียน

2. ปัญหาสถานที่ในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ

พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มาตรา 22 กำหนดให้ผู้ที่ประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่กำหนดในกฎกระทรวง โดยสถานที่สำหรับยื่นคำขอขึ้นทะเบียน กำหนดหลักเกณฑ์ในข้อ 9 แห่งกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ดังนี้

การยื่นคำขอตามกฎกระทรวงนี้ ให้ยื่น ณ สถานที่ ดังต่อไปนี้

(1) ในกรุงเทพมหานคร ให้ยื่น ณ กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข

(2) ในจังหวัดอื่น ให้ยื่น ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด

(3) สถานที่อื่นที่อธิบดีกำหนดโดยประกาศในราชกิจจานุเบกษา โดยคำนึงถึง การอำนวยความสะดวกและการลดภาระแก่ผู้ยื่นคำขอ

การยื่นคำขอตามวรรคหนึ่ง ผู้ยื่นคำขออาจยื่นคำขอผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ ก็ได้ ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

จะเห็นได้ว่า การยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการ เพื่อสุขภาพของผู้พิการทางสายตา จะต้องดำเนินการยื่นตามช่องทางและสถานที่ตามที่ กฎกระทรวงฯ กำหนด โดยต้องปฏิบัติเช่นเดียวกันกับคนสายตาปกติ แต่ในการเดินทางไป ยื่นคำขอขึ้นทะเบียนของผู้พิการทางสายตานั้นจะต้องประสบกับปัญหาหลาย ประการ ซึ่งผู้พิการทางสายตาจะมีความลำบากในการเดินทาง กล่าวคือ ผู้พิการทาง สายตานั้นจะมีข้อจำกัดในเรื่องของตา ไม่สะดวกในการเดินทางไปติดต่อประสานงาน และเพื่อขึ้นทะเบียน สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดซึ่งเป็นสถานที่ในการยื่นคำขอตั้งอยู่ ในตัวจังหวัด อยู่ห่างไกลจากภูมิลำเนาของผู้พิการทางสายตา รวมทั้งปัญหาค่าใช้จ่ายใน การเดินทางที่มากกว่าคนสายตาปกติ เช่น ในการไปติดต่อขึ้นทะเบียนโดยนั่งสามล้อ เครื่องไป หลายๆ ครั้ง ผู้พิการทางสายตาที่มีความจำเป็นจะต้องว่าจ้างให้สามล้อเครื่อง รอรับกลับด้วยเพื่อจะได้ไม่ต้องมีปัญหาในตอนเดินทางกลับ จึงเป็นค่าใช้จ่ายที่มากขึ้น กว่าคนสายตาปกติ

3. ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการแจ้งผลการดำเนินการของ เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ

3.1 การแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือ จัดส่งเอกสาร หรือหลักฐานเพิ่มเติมให้ถูกต้องและครบถ้วน ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ในข้อ 3 แห่งกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ดังนี้

ข้อ 3 เมื่อได้รับคำขอขึ้นทะเบียนแล้ว ให้ผู้อนุญาตออกไปรับคำขอ ให้แก่ผู้ขอขึ้นทะเบียนไว้เป็นหลักฐาน

ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่ได้รับคำขอขึ้นทะเบียน หากผู้อนุญาตเห็นว่าคำขอขึ้นทะเบียนหรือเอกสารหรือหลักฐานที่ยื่นพร้อมกับคำขอขึ้นทะเบียนในเรื่องใด ไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน ให้ผู้อนุญาตมีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบพร้อมด้วยเหตุผล เพื่อแก้ไขให้แล้วเสร็จภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือนั้น

ในกรณีที่ผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่แก้ไขเพิ่มเติมคำขอขึ้นทะเบียนหรือไม่จัดส่งเอกสารหรือหลักฐานให้ถูกต้องหรือครบถ้วนภายในระยะเวลาตามวรรคสอง ให้ถือว่าผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ประสงค์จะให้ดำเนินการต่อไป และให้ผู้อนุญาตจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ

3.2 การแจ้งเป็นหนังสือให้ผู้ยื่นคำขอทราบถึงสิทธิอุทธรณ์ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียนซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ในข้อ 4 แห่งกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ดังนี้

ข้อ 4 วรรค 3 ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียน ให้ผู้อนุญาตมีหนังสือแจ้งให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนทราบพร้อมด้วยเหตุผลและสิทธิอุทธรณ์ ทั้งนี้ ภายใน 7 วัน นับแต่วันที่มิคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียน

3.3 การแจ้งเป็นหนังสือให้ทราบถึงระยะเวลาให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนมารับใบรับรอง ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์ในข้อ 5 แห่งกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ออกตามความในพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 มีหลักเกณฑ์ทางกฎหมาย ดังนี้

ข้อ 5 ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งรับขึ้นทะเบียน ให้มีหนังสือแจ้งผู้ขอขึ้นทะเบียนมารับใบรับรองภายใน 60 วันนับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งดังกล่าว แต่หากผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่มารับใบรับรองภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ และให้ผู้อนุญาตจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ

จะเห็นได้ว่า กฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ได้กำหนดระยะเวลาให้ผู้ยื่นคำขอดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือจัดส่งเอกสาร หรือหลักฐานเพิ่มเติมให้ถูกต้องและครบถ้วน และสิทธิอุทธรณ์ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียน ตลอดจนกำหนดระยะเวลาให้ผู้ขอขึ้นทะเบียนมารับใบรับรอง ซึ่งหากไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาดังกล่าว ให้ถือว่าผู้ขอขึ้นทะเบียนไม่ประสงค์จะขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ และให้ผู้อนุญาตจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ ซึ่งแม้ว่าการปฏิบัติราชการทางปกครองที่ถือว่าเป็นการได้รับคำสั่งทางปกครองหมายความว่าคำสั่งทางปกครองนั้นได้มีการจัดส่งให้ผู้รับคำสั่งทราบตามทางการอย่างถูกต้องแล้ว เช่น เรียกผู้รับคำสั่งมาลงนามรับทราบคำสั่งนั้น หรือจัดส่งคำสั่งนั้นทางไปรษณีย์ลงทะเบียนไปยังที่อยู่ของผู้รับคำสั่งที่ได้จดแจ้งไว้โดยมีบุคคลที่บรรลุนิติภาวะแล้วเป็นผู้ลงชื่อรับคำสั่งที่ส่งไปทางไปรษณีย์นั้น โดยไม่ต้องคำนึงถึงว่าผู้รับคำสั่งจะต้องทราบเนื้อหาของคำสั่งทางปกครองนั้นหรือไม่ เพราะในบางกรณีอาจมีการหลีกเลี่ยงหรือบ่ายเบี่ยงไม่ยอมรับทราบคำสั่งนั้น โดยอ้างว่าไม่อยู่ ไม่ใช่ผู้รับเอกสารคำสั่งด้วยตนเอง หรือไม่ยอมเปิดอ่านเพื่อปฏิเสธความรับรู้ เป็นต้น แต่สภาพปัญหาและอุปสรรคของผู้พิการทางสายตานั้น การไม่ดำเนินการตามคำสั่งภายในระยะเวลาดังกล่าว อาจเกิดจากทั้งกรณีผู้พิการไม่ทราบถึงการมีหนังสือแจ้งดังกล่าวหรือกรณีผู้พิการได้ทราบหนังสือแจ้งให้ดำเนินการแล้ว แต่ผู้พิการทางสายตาไม่ดำเนินการเพราะเปลี่ยนใจไม่ยอมประกอบอาชีพเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพแล้ว เนื่องจากไม่ชอบหรือเปลี่ยนไปประกอบอาชีพอื่น เป็นต้น แต่สภาพ

ปัญหาและอุปสรรคของผู้พิการทางสายตานั้น ปัญหาการแจ้งเป็นหนังสือด้วยวิธีการส่งจดหมายทางไปรษณีย์ ซึ่งหากบุคคลในครอบครัวหรือผู้ดูแลไม่มีใ้เปิดอ่าน ผู้พิการจะไม่ทราบคำสั่ง เพราะไม่ทราบว่ามียเอกสารหรือหนังสือแจ้งส่งมา หรือกรณีที่ผู้พิการทางสายตาพักอาศัยอยู่เพียงลำพังอาจจะไม่มีผู้เปิดอ่านจดหมายให้ หรือผู้พิการทางสายตาไม่สามารถอ่านตัวหนังสือที่เป็นอักษรปกติ ซึ่งการสื่อสารส่วนใหญ่ผู้พิการทางสายตาใช้การสื่อสารทางเสียงเพื่อการได้ยินเป็นหลัก หากเป็นการสื่อสารผ่านเอกสารผู้พิการทางสายตาจะได้รับการฝึกอบรมในการอ่านตัวหนังสือที่เป็นอักษรเบรลล์ สภาพปัญหาและอุปสรรคดังกล่าว จึงเป็นสาเหตุให้ผู้พิการทางสายตาไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลจากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของผู้อนุญาตได้ จนกระทั่งพ้นระยะเวลาที่กำหนดให้ดำเนินการ และเป็นเหตุให้ผู้อนุญาตจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ ซึ่งหากผู้พิการทางสายตาประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพก็จะต้องเริ่มกระบวนการในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนต่อผู้อนุญาตใหม่ แต่ในทางปฏิบัติสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการรับคำขอขึ้นทะเบียนหลาย ๆ แห่ง ก็ไม่ได้จำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ แต่ก็เป็นเพียงดุลยพินิจของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นแห่ง ๆ ไป ซึ่งไม่ได้กำหนดเป็นข้อปฏิบัติทั้งประเทศ

บทสรุปและข้อเสนอแนะ

การประกอบอาชีพหมวดไทยเพื่อสุขภาพในปัจจุบันนั้น พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 กำหนดให้ผู้ประกอบกิจการสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจะต้องรับผู้ให้บริการซึ่งเป็นผู้ที่ได้ขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการตามกฎหมายแล้วเท่านั้นเข้าทำงาน ซึ่งผู้ที่ประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพจะต้องยื่นคำขออนุญาตขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ตามกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ซึ่งเป็นกฎหมายลำดับรองหรืออนุบัญญัติที่

ตราขึ้นเพื่อใช้เป็นเครื่องมือในการปฏิบัติราชการทางปกครอง เพื่อจัดทำบริการสาธารณะของฝ่ายปกครองให้เป็นไปในแนวทางและมาตรฐานเดียวกัน โดยได้กำหนดหลักเกณฑ์และขั้นตอนต่าง ๆ ในการพิจารณาและดำเนินการทางปกครองให้เกิดความรวดเร็ว โปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ ภายใต้หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครอง โดยกฎกระทรวงดังกล่าวมีผลบังคับกับประชาชนผู้ที่ประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพเป็นการทั่วไป ไม่ใช่บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ ส่งผลให้ผู้พิการทางสายตาคือประสงค์จะปฏิบัติหน้าที่เป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ จะต้องขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ โดยจะต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการตามกฎกระทรวงดังกล่าวเช่นเดียวกับคนสายตาศกติ

จากการศึกษาวิเคราะห์บทบัญญัติแห่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 และกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 พบว่า

1. ปัญหาผลกระทบจากกฎหมายที่ส่งผลต่อการประกอบอาชีพนวดไทยของผู้พิการทางการเห็น ซึ่งพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 และกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายค่อนข้างใหม่และมีผลใช้บังคับแล้วในปัจจุบัน ผู้พิการทางสายตาบางส่วนมีทัศนคติที่ไม่ดีโดยมองว่าเป็นเรื่องที่ยุ่งยากและเป็นการเพิ่มขั้นตอน ตลอดจนเจ้าหน้าที่และบุคลากรของรัฐที่มีไม่เพียงพอต่อปริมาณงานในการอำนวยความสะดวกแก่ผู้ขอขึ้นทะเบียน

2. ปัญหาสถานที่ในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ซึ่งการยื่นขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ ผู้พิการทางสายตาจะต้องดำเนินการยื่นตามช่องทางและสถานที่ตามกฎหมายฯ กำหนด โดยต้องปฏิบัติเช่นเดียวกันกับคนสายตาศกติ แต่ผู้พิการทาง

สายตาคงมีความลำบากในการเดินทาง รวมทั้งปัญหาค่าใช้จ่ายในการเดินทางที่มากกว่าคนสายตาปกติ

3. ปัญหาการเข้าถึงข้อมูลข่าวสารในการแจ้งผลการดำเนินการของเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ ซึ่งในกรณีเจ้าหน้าที่ส่งหนังสือแจ้งระยะเวลาให้ดำเนินการแก้ไขเพิ่มเติมคำขอ หรือให้จัดส่งเอกสารหรือหลักฐานเพิ่มเติม และสิทธิอุทธรณ์ในกรณีที่ผู้อนุญาตมีคำสั่งไม่รับขึ้นทะเบียน ตลอดจนระยะเวลาให้มารับใบรับรอง ซึ่งสภาพปัญหาและอุปสรรคของผู้พิการทางสายตา กรณีการแจ้งเป็นหนังสือด้วยวิธีการส่งจดหมายทางไปรษณีย์ มีหลายปัจจัยที่ทำให้ผู้พิการทางสายตาอาจจะไม่ทราบคำสั่ง จึงไม่สามารถเข้าถึงข้อมูลจากเจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐ จนกระทั่งพ้นระยะเวลาที่กำหนดให้ดำเนินการ และเป็นเหตุให้ถูกจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ และแม้ว่าในทางปฏิบัติสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดซึ่งเป็นหน่วยงานของรัฐที่มีหน้าที่ในการรับคำขอขึ้นทะเบียนหลาย ๆ แห่ง ก็ไม่ได้จำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ แต่ก็ก็เป็นเพียงดุลยพินิจของสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดเป็นแห่ง ๆ ไป ซึ่งไม่ได้กำหนดเป็นข้อปฏิบัติทั้งประเทศ จึงขอเสนอแนะแนวทางแก้ไขปัญหาดังนี้

1. ควรส่งเสริมและสร้างการรับรู้ข้อมูลข่าวสารให้กับผู้พิการทางสายตาที่ประกอบอาชีพหมวดไทยได้ทราบถึงหลักการและเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 และกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 เช่น การสร้างเครือข่ายผู้พิการทางสายตาเพื่อช่วยให้ผู้พิการสามารถเข้าถึงข้อมูล หรือช่วยกระจายข้อมูลข่าวสารให้ทราบถึงทั่วกันได้อย่างรวดเร็ว และควรปรับปรุงวิธีการในการขึ้นทะเบียนให้มีขั้นตอนและใช้เวลาในการให้บริการให้เหลือน้อยที่สุด ตลอดจนการพัฒนาเทคโนโลยีต่าง ๆ เพื่อนำมาช่วยในการให้บริการได้รวดเร็วขึ้น และเป็นการทดแทนกำลังเจ้าหน้าที่และบุคลากรของหน่วยงานของรัฐที่มีไม่เพียงพอต่อปริมาณงาน เนื่องจากพระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559 และกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการ

ในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 เป็นกฎหมายที่ค่อนข้างใหม่และมีผลใช้บังคับแล้วในปัจจุบัน ซึ่งมีผลบังคับเป็นการทั่วไป ไม่ใช่บังคับแก่กรณีใดหรือบุคคลใดเป็นการเฉพาะ กฎหมายดังกล่าวจึงส่งผลต่อการประกอบอาชีพนวดไทยของผู้พิการทางการเห็น ซึ่งจะจึงต้องปฏิบัติตามข้อกำหนดเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ วิธีการ ขั้นตอน รวมทั้งระยะเวลาในการดำเนินการตามกฎหมายกระทรวงดังกล่าวเช่นเดียวกับคนสายตาศพกตติ

2. ควรออกประกาศกำหนดสถานที่อื่นในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเพิ่มเติม เช่น สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เป็นต้น และออกประกาศหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไข ในการยื่นคำขอผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกและการลดภาระให้แก่ผู้พิการทางสายตา ซึ่งปัญหาสถานที่ในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพนั้น กฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 กำหนดสถานที่ให้ยื่นคำขอขึ้นทะเบียน กรณีต่างจังหวัดให้ยื่นคำขอ ณ สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด ซึ่งผู้พิการทางสายตาจะมีความลำบากในการเดินทางไปยื่นคำขอและติดต่อประสานงาน ซึ่งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัดบางแห่งอยู่ห่างไกลจากภูมิลำเนาของผู้พิการทางสายตา สถานที่ในการรับขึ้นทะเบียนซึ่งมีเพียงแห่งเดียวในจังหวัดจึงเป็นช่องทางและวิธีการที่จำกัดซึ่งเป็นปัญหาและอุปสรรคต่อผู้พิการ จึงควรเพิ่มช่องทางในการยื่นคำขอขึ้นทะเบียนเพิ่มเติม เช่นที่ สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ เป็นต้น ซึ่งกฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2560 ข้อ 9(3) ได้ให้อำนาจอธิบดีประกาศกำหนดสถานที่ในการยื่นคำขออื่นได้ โดยคำนึงถึงการอำนวยความสะดวกและการลดภาระแก่ผู้ยื่นคำขอ และนอกจากนี้การยื่นคำขออาจยื่นผ่านระบบอิเล็กทรอนิกส์ก็ได้ ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขที่อธิบดีประกาศกำหนด

3. ควรมีการแก้ไขเพิ่มเติมกฎกระทรวงโดยกำหนดมาตรการที่ชัดเจนเพื่อให้ผู้พิการทางสายตาได้รับทราบคำสั่งที่เจ้าหน้าที่หรือหน่วยงานของรัฐแจ้งให้ดำเนินการ

เช่น การรวมกลุ่มผู้พิการโดยยื่นคำขอรวมในรูปแบบตัวแทนผู้พิการ เพื่อให้การติดตามหรือการติดต่อประสานงานกับเจ้าหน้าที่ไม่เกิดคลาดเคลื่อนในสื่อสาร และควรจัดช่องทางพิเศษในการติดต่อประสานงานเพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการให้บริการกับผู้พิการ เนื่องจากผู้พิการทางสายตาจะมีปัญหาในการเข้าถึงข้อมูล ซึ่งการส่งหนังสือแจ้งคำสั่งให้ผู้พิการทางสายตาดำเนินการด้วยวิธีการส่งจดหมายทางไปรษณีย์ บางครั้งผู้พิการอาจจะไม่ทราบคำสั่งด้วยปัจจัยจากหลายสาเหตุ จนกระทั่งพ้นระยะเวลาที่เจ้าหน้าที่ของรัฐกำหนดให้ดำเนินการ ซึ่งเป็นเหตุให้คำขอถูกจำหน่ายเรื่องออกจากสารบบ

เอกสารอ้างอิง

- กฎกระทรวงการขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ (พ.ศ. 2560). **ราชกิจจานุเบกษา**. 134, 47 ก (28 เมษายน 2560).
- กรมสนับสนุนบริการสุขภาพ กระทรวงสาธารณสุข. (2561). **คู่มือสำหรับประชาชน : การขอขึ้นทะเบียนเป็นผู้ให้บริการในสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ**. (ออนไลน์) สืบค้นจาก <http://www.thaispa.go.th/spa> 2013/web/web_new/fileupload/2561-212.pdf เข้าถึงเมื่อ 15 ตุลาคม 2563.
- พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539. **ราชกิจจานุเบกษา**. 113, 60 ก (14 พฤศจิกายน 2539).
- พระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550. **ราชกิจจานุเบกษา**. 124, 61 ก (27 กันยายน 2550).
- พระราชบัญญัติสถานประกอบการเพื่อสุขภาพ พ.ศ. 2559. **ราชกิจจานุเบกษา**. 133, 30 ก (31 มีนาคม 2559).
- รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย. **ราชกิจจานุเบกษา**. 134, 40 ก (6 เมษายน 2560).

สกล หาญสุทธิวารินทร์. (2555). **หลักการไม่เลือกปฏิบัติต่อคนพิการ : คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ.** (ออนไลน์) สืบค้นจาก

<http://www.bangkokbiznews.com> เข้าถึงเมื่อ 30 มิถุนายน 2557.

สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน. (2560). **กฎหมายเกี่ยวกับวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง.** (ออนไลน์) สืบค้นจาก

<https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/ocsc-2017-eb03.pdf> เข้าถึงเมื่อ 18 ตุลาคม 2563.

สำนักงานส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ. (2552). **อนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ.** กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

สุภรธรรม มงคลสวัสดิ์ และคณะ. (2553). **รูปแบบและแนวทางการส่งเสริมกลุ่มอาชีพหรือสวัสดิการสำหรับคนพิการ.** รายงานการศึกษาวิจัย. มูลนิธิพระมหาไถ่เพื่อการพัฒนาคนพิการ. กรุงเทพฯ : ม.ป.ท.

Translated Thai References

Administrative Procedure Act, B.E. 2539. **Government Gazette**, 113, 60 A (14 November 1996).

Department of Health Service support, Ministry of Public Health. (2018).

Handbook for citizens: Applying to be registered as a service provider in a health establishment. (Online) Retrieved from, http://www.thaispa.go.th/spa2013/web/web_new/fileupload/2561-212.pdf, accessed on 15 October 2020.

Empowerment of Persons with Disabilities Act, B.E. 2550. **Government Gazette**, 124, 61 A (27 September 2007).

Ministerial regulations on registration as a service provider in a health establishment, B.E. 2560 **Government Gazette**, 134, 47 A (28 April 2017).

Office for Empowerment of Persons with Disabilities. (2009). **Convention on the Rights of Persons with Disabilities**. Bangkok : n.p.

Office of the Civil Service Commission. (2017). **Laws on administrative procedures**. (Online) Retrieved from, <https://www.ocsc.go.th/sites/default/files/document/ocsc-2017-eb03.pdf>, accessed on 18 October 2020.

Skol harnsuthivarin. (2012). **The principle of non-discrimination against people with disabilities : The Constitutional Court Rulings**. (Online) Retrieved from, <http://www.bangkokbiznews.com>, accessed on 30 June 2014.

Supornthum Mongkolsawat et al. (2010). **Models and Directions of Occupation or Welfare Promotion for Disabled Group**. Research report. The Redemptorist Foundation For People with Disabilities. Bangkok : n.p.

The Constitution of the Kingdom of Thailand. **Government Gazette**. 134, 40 A (6 April 2017).

The Health Establishment Act, B.E. 2559. **Government Gazette**, 133, 30 A (31 March 2016).